

Življenje, šola in narodnost.

(Konec.)

Kakor je cenitev spretna glede kritike pravnih odnosov različnih pokrajin, tako nasprotna je pravstvenosti, ki ima za posledice zadovoljstvo in korist, a se teh v najmanj ne dotika. Zato se pravstvenosti ne more nikakor v tem oziru precejnjevati. Take ocene so tam na svojem mestu, kjer avtoritete določijo izpremembo pravstvenosti, to je pa za veljavo pravstvenosti brez pomena. Že pravstveni čut narekuje vsakemu vse dolžnosti brez poudarkov na kako škodo. Iz tega sledi, da celo vprašanje koristi in blaginje preteklega časa in drugih narodov se ne da izvesti, ker mnenje mislecev je, da je sprejemnost različnih vrst radosti povsem drugačna nego je bila v onih časih in drugih pokrajinah. Položaji, ki so dandanes neznosni, niso bili za preteklost in druge narode obžalovanja vredni, ker so bili bogato odškodovani s drugačnim veseljem. Zaradi tega smo v neprestanem dyomu, niso li bili sužnji starih Grkov in Rimljanov povprek v boljšem stanu nego je delavstvo dandanes. Ravno tako bi se srednji vek zahvalil za sedanjost obrtno prostost, splošno vojaško dolžnost in v najnotrajne življenske razmere segajoče redarstvo delavnosti današnjih držav.

Ako manjka na tak način pravstvenega merila in ako merilo, vzeto na podlagi blaginje, nasprotuje pojmu pravstvenosti ter je tako nezanesljivo, je gotovo jasno, da ni doba ni pokrajina pooblaščenca soditi glede pravstvenosti in prava drugih dob in pokrajin. Tu odpade vsaka sodba glede primerjanja v tem oziru. Na tak način preidemo do napredka v pravstvenosti.

Pravstvenost je zaradi napredka vede in moči človeka nad naravo predvsem v vedni izpremembi, vendar pa sama ostane na isti stopnji veljave. V vsakem slučaju nosi napredek pogoje pravstvenosti in odgovarja pri natančni preiskavi večinoma tudi blaginji in splošni koristi kakor najnovejša za svoj čas. Zato je v zmoti oni, ki govori o določi človeštva in meni, da se bliža, četudi polagoma, vendarle temu smotru.

Kakor se ne da utemeljiti za gibanje v naravi smotrenega opazovanja in dokazati smer za njeno razvijanje, tako malo se da storiti pri pravstvenosti. Povsem pa je odvisna pravstvenost od naravnega, četudi je eno in drugo podvrženo isti usodi. — Zato je ovrženo mnenje, da ima vsak posameznik svojo določbo. Kar pogrešamo pri celokupnosti, to gotovo ne obstoji tudi pri posamezniku. Poedinec ima živeti glede pravstvenosti časa in kraju primerno. V ostalem pa določa zadovoljnost in preudarnost svoje delovanje, ki se mu mora podvreči poedinec v soglasju s svojim narodom. V taki šoli se da dosti narediti za novodobno šolo A. M.

Ne zabite

„Učiteljskega konvikta!“

načrt, ki ga je c. kr. dež. šol. svet z razpisom z dne 27. decembra 1903, št. 2791, odobril in ki velja kot normativ domoznanskemu pouku v četrtem šolskem letu slovenskih ljudskih šol. — Prepričani pa smo, da bodo tudi meščanske šole to Maroltovo delo s pridom rabile.

Tisk je ličen, vnauja oprema lepa, obrisi pa so izvršeni v štirih barvah, kar proizvoda ceno 1 K.

Pogrešamo pa v tej izdaji zemljevidov Gorenjskega, Dolenjskega in Notranjskega po završenih dotičnih potovanjih. Takisto bi bilo dobro na koncu priložiti zemljevid cele Kranjske v enakem merilu in izvršitvi. Vsekako naj se to upošteva pri drugi izdaji. To bi sicer knjižico nekoliko podražilo, predmetu samemu pa veliko koristilo. V drugi izdaji naj se popravi mesto Kostanjevica, ki stoji ob Krki, a ne pod Krko.

Brezdvomno bo to lepo delo tov. Marolta jako pospeševalo domoznanski pouk in čitanje zemljevidov ter s tem neposredno budilo v mladini ljubezen do rodne zemlje, polne krasi, bogate naravnih čuda.

Delo, ki dela avtorju vso čast, toplo priporočamo, posebe še učiteljem, ki naj ga širijo in si tako olajšajo zemljepisni pouk

K štiridesetletnici akademičnega društva „Slovenija“.

Dne 26. majnika poteče 40 let, odkar so osnovali mladi in navdušeni slovenski učiliščniki na Dunaju akademično društvo „Slovenija“.

Lahko se reče brez pretiranja, da je „Slovenija“ v dolgi dobi svojega obstoja v marsičem pomogla slovenskemu narodu do relativno visoke kulturne stopnje, ki jo zavzema danes. Saj so izšli iz njenih vrst možje, ki jih po pravici štejemo med prave narodne prvoborce, odlični književniki in politiki, izborni učitelji in vodniki ljudstva, ki so si postavili krasno nalogo, da pomorejo svojemu narodu do prihodnosti, jasne in lepe, kakršno zasluži. Novejša povestnica slovenskega naroda je glasna priča, koliknega pomena so društva za narodni procvit. Ves napredek na polju ljudske prosvete izvira iz skupnega društvenega delovanja, društva so žarišča, ki sipljejo iz sebe žarke, omike in narodne zavesti, da prodira v najnižje, najskrajnejše narodove sloje.

In „Slovenija“ se je ves čas svojega delovanja in nehanja držala te lepe svoje naloge in ni pozabila nikdar, da mora voditi iz sebe mlade sile, ki naj poneso moč in življenje v ljudstvo in ga vedejo po strmi poti do napredka in blaginje. Pač so vladali v društvu v posameznih dobah ljuti viharji in trdi boji, pač je tudi ob njegove stene pljuskalo razburkano valovje političnega vrvenja, kot buče odmev iz domovine, a krepka stavba je kljubovala vsem vihram in stoji še danes in gleda na sadove, ki so dozoreli v oskrbi mož, izsedših iz njene srede. Bili so časi, ko so se člani trumoma cepili od svojega društva in so si ustanavljali lastna ognjišča; a „Slovenija“ je prebolela krize in se je okrepila, posebno od one dobe, odkar obstoja njeno glavno delovanje na izvenpolitiškem, kulturnem polju. Že danes se vidijo dobri posledki tega njenega delovanja in pač menda ni črnogledača, ki bi mogel tajiti eminentno važnost in najbolj primerno smer njenega današnjega programa.

Na ustanovni dan, t. j. 26. maja, bo praznovala „Slovenija“ na Dunaju svoj jubilej. V ta namen vabimo že danes vse prijatelje društva, naj se udeležijo slavlja v kar največjem številu. Natančnejše date se bodo pravočasno razglasila po slovenskih listih.

Za odbor:

Anton Sovre, Ant. Debeljak,
t. č. predsednik, t. č. tajnik.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca aprila: K 72.709.20.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Srednješolski vestnik.

**** Izprašani profesorski kandidati,** ki žele dobiti mesta na drž. srednjih šolah na Kranjskem ali na učiteljskih v Ljubljani, naj vložijo prošnje do 1. maj. srpana pri dež. šol. svetu v Ljubljani.

**** Prispevki za šolske knjižnice drž. in zasebnih srednjih šol.** Deželni šolski svet kranjski je dovolil na predlog profesorjev I. drž. gimnazije pobirati pri pribodajem vpisovanju učencev v ta zavod prispevek za šolsko knjižnico po 1 krono. Tudi je priporočal deželni šol. svet drugim zavodom, da bi kazalo uvesti splošno pobiranje tega prispevka. — Ta novi davek se nam ne zdi umesten. Za knjižnice na skrbi država, ne pa učenci sami

**** Koprski učiteljski študij 4. letnika** so napravili dne 13., 14., 15. in 16. t. m. majski in poljedelski izlet na Vrhniko, v Ljubljano, Kamnik in Škofjo Loko.

**** V hrvaški gimnaziji v Pazinu** je letos 51 slovenskih dijakov, t. j. petina vseh obiskovalcev.

**** Za dovršene srednješolce.** Pri računskem oddelku finančnega dež. ravnateljstva v Gradcu sprejemajo praktike z začetno nagrado po 600 K, ki se zviša v treh letih na 1200 K.

Ljudska šola na kmetih.

(Dalje.)

I. I. leto.

Ura	Tvarina	Dispozicija za		Učila
		teoretični pouk	praktični pouk	
1	Živinoreja.	Živel, kosti, prebavljanje, dihanje in kroženje krvi.	—	Kmetijske table.
2	Isto.	Krma, voda, zrak, toplota, snaga, osobito snaga na koži.	—	—
3	Isto.	Priprava krme. Podajanje soli in klajnega apna.	Ogledovanje raznih strojev za rezanje krme.	—
4	Isto.	Hlevi. Prva pomoč pri nezgodah. Trokar. Puščanje krvi.	Ogledovanje hleva pri vzornih kmetijah.	Trokar.
5	Travniki.	Izboljšanje. Košenje, sušenje in sprava krme.	Ogledovanje strojev za košenje in grabljenje.	—
6	Kletarstvo.	Čas in način trgatve; vpliv vremena na trgatve. Rebljanje in maščenje grozdja.	Ogledovanje pri večjih posestnikih, kako se reblja in masti grozdje.	Kmetijske table.
7	Isto.	Stiskalnica. Poraba tropin.	Ogledovanje stiskalnic pri večjih posestnikih ali zadrukah.	Slike o stiskalnicah.
8	Isto.	Snaženje vinske posode. Novi sodi, plesnivi sodi, cikasti sodi, zažveplani sodi.	Ogledovanje pri zadrukah kako se sodovi snažijo s paro.	—
9	Isto.	Hranjenje sodov. Mazanje sodov.	—	—
10	Isto.	Kipenje mošta. Kvasne glive in bakterije.	—	Kipelne vehe.
11	Isto.	Naprava belega vina. Burno kipenje. Počasno kipenje. Razlika kipevja po starem in francoskem načinu.	—	—
12	Isto.	Naprava črnega vina. Pretakanje vina. Čas in način pretakanja. Drugo in nadaljno pretakanje.	—	Kmetijske table.
13	Isto.	Čiščenje vina. Precejanje vina in filtriranje vina. Razloček med alkoholom in ogljikovo kislino. Vpliv alkohola in ogl. kisline na člov. organizem.	Ogledovanje pri zadrukah kako se vino filtruje.	—
14	Isto.	Vinske bolezni: kan, cikanje vina, grenko vino, zavrelca.	—	—
15	Isto.	Vinske napake. Plesnivo vino, počrnenje vina, rjavo vino, duh po žveplu, duh po sodu, duh po drožah.	—	—
16	Isto.	Klet. Kakšna naj bo! Kipelna in vinska klet. Zračenje in snaženje kleti. Vinski zakon.	Ogledovanje kleti pri bolj-ših posestnikih, oziroma zadrukah.	Kmetijske table.
17	Sadjarstvo.	Splošne opombe o sadjarstvu. Drevnec. Vzgoja divjakov iz semena, vzgoja podlog s potaknenci.	Praktično se na vrtu izvaja.	—
18	Isto.	Zasajanje drevesnice. Zimsko ročno cepljenje. Izvršitev saditve. Oskrbovanje drevesnice v prvem letu.	Praktično se na vrtu izvaja. Priprava smole.	Orodje za požlahtnovanje dreves.
19	Isto.	Okulovanje. Oskrbovanje drevesnice v drugem letu.	Praktično se na vrtu izvaja.	Isto.
20	Isto.	Oskrbovanje drevesnice v tretjem in četrtem letu. Vagojevanje krone. Razno cepljenje.	Isto.	Isto.
21	Isto.	Oskrbovanje drevesnice v petem letu.	Isto.	—
22	Isto.	Vzgoja visokodebelnega, peškatega, koščičatega in jezicatega drevja.	Isto.	—
23	Isto.	Saditev drevja na stalno mesto. Obrezovanje visokodebelnega drevja. Obrezovanje pritličnega drevja.	Isto.	—
24	Isto.	Sadjarstvu škodljive in koristne živali.	—	Prirodosnanske sliket. koristnih in škodljivih živali.
25	Isto.	Dež. zakon z dne 17. junija 1870, št. 20, o varstvu ptičev. Dež. zakon z dne 17. junija 1870, št. 21, o varstvu zemelj pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugega škodljivega mrčesa.	—	—

Ura	Tvarina	Dispozicija za		Učela
		teoretični pouk	praktični pouk	
26	Kmetijsko gospodarstvo.	Ležanje imetje: 1. Sestava ležečega imetja. 2. Razločitev posestev. 3. Gospodarska vrednost ležečega imetja.	—	—
27	Isto.	4. Zvečanje in zmanjšanje ležečega imetja. 5. Pridobitev ležečega imetja.	—	—
28	Isto.	Kataster in zemljiška knjiga.	—	—
29	Isto.	Upravni, stalni in premečni kapital.	—	—
30	Isto.	Ročno delo. Posli, dinnarji. Poselski zakon.	—	—
31	Isto.	Zavarovanje proti požaru, ulomu, uimah itd.	—	—
32	Zadružništvo.	Zadruga z omejenim in neomejenim jamstvom. Zadruge, blagovne in denarne — ali hranilne.	—	—
33	Isto.	Uprava zadrug. Kako se upravljajo? Koristi zadrug.	—	—
34	Isto.	Nekoliko o knjigovodstvu zadrug.	—	—
35	Isto.	Kako se zadruga ustanovlja.	—	—
36	Zakonodajstvo.	Zakoni: o dedščinah, servitutah, motenju posestva, o prisvojitvi last. pravice.	—	—
37	Isto.	Vodni in lovski zakon, kupčijski zakoni.	—	—
38	Isto.	O brezmiselnosti malenkostnega pravnega.	—	—
39	Stanovske organizacije.	Kmetijska družba, kmetijske podružnice. Njih koristi.	—	—
40	Kmet. razmere v drugih naprednih deželah.	Vpliv na našo kupčijo. Uvoz in izvoz.	—	—

(Dolje.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljanskemu učiteljskemu! Učiteljski rodovinski izlet je v nedeljo, 23. t. m. popoldne h „Kovaču“ v Dravljah. Socialni odsek.

Draštvo učiteljev in šolskih prijateljev za logaški okraj je imelo svoj občni zbor dne 13. t. m. v šoli v Gor. Logatcu. Zborovanja se je udeležilo 9 učiteljev in 17 učiteljev.

G. prof. dr. Fran Ilešič je govoril o narečju in knjižnem jeziku ter dokazal v temeljitem predavanju, da je narečje sredstvo, knjižni jezik pa svrha. Za izborni predavanje je žel govornik navdušeno priznanje.

Tov. Ivan Bezelj je poročal o presnovi deželni šolskih zakonov. Sprejetih je bilo več predlogov, ki se pošljejo Dež. slov. učit. društvu v Ljubljano v nadaljno uporabo.

Tov. M. Kobaj je razpravljal o šoli in kmetiškem vprašanju z ozirom na Ganglov referat lani v Gorici. Tov. predavalec se je izkazal za izvrstnega strokovnjaka tako v šolskem kakor v kmetiškem vprašanju. Nekaj odlomkov iz poročila je objubil priobčiti v našem listu.

V odbor so bili voljeni: Leop. Punčuh, predsednik; M. Kabaj, podpredsednik; Franja Bezelj, tajnik; Ivan Bezelj, blagajnik; odbornik Garvas. Delegata za „Zavezino“ skupščino sta L. Baebler in B. Pleskovič.

Končno sta bila sprejeta Pleskovičeva predloga: 1. Društvo priredi vsako leto po 4 zborovanja, in sicer za vsak sodni okraj po eno. 2. Uvede se vprašalna skrinjica.

Tov. predsednik zahvali poročevalce in zaključil lepo uspešno zborovanje, ki sta ga brzojavno pozdravila tov. Wigele iz Loškega potoka in tov. Šeme iz Trsta.

Štajersko.

Socialni odsek „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju je sprejel za učiteljski sklad gđc. Mare Kocuvanove, učiteljice v Cvenu, 5 K, od prodanih listkov, ki so jih vzeli: Cvahte Simon, Ros Marija, Wessner Marija, Cvahte Olga, Herzog Antonija, Mursa Marija, Stiblar Miloš, Kukovec Viktor, Kukovec Fedor in Bobič Ivan — skupaj 10 K. Polovica tega zneska obdrži domači socialni odsek. — Tovariš Flere Pavel nadučitelj pri Sv. Štefanu pri Šmarji, je nabral za učiteljski sklad 5-20 K pri zborovanju „Šmarsko-rogaškega učiteljskega društva“. Srčna hvala! Naj dobi mnogo posnemalcev!

Fran Voglar, blagajnik.

Mariborsko učiteljsko društvo za okolico je imelo potovalno zborovanje dne 13. vel. travna v Framu, ki je bilo obenem tudi majniški izlet v prijazno selo z divno okolico in z mnogimi starodavnimi pomniki. Lepo jutro se je nasmihalo daljnim in bliž-

njim potnikom in sree je obetalo in koprnelo po lepem užitku. In res, ni nas varalo! Iz visokih hribin in z daljnih poljan je prihitelo učiteljsko. Sem iz Sv. Ožbalda na Poh, iz Lehna, iz Št. Jurija ob Pes., iz Kungote, iz sv. Križa pr. M. in iz prijaznih naselbin Dravskega polja in šumnega Pohorja. 43 članov in članic s 6 gosti je bilo.

V okrašen zborovalnici je tov. Pirkmeier iskreno pozdravljal goste in zborovalce, dočim so tamošnje učiteljice okrasile prislece z duhtečimi šopki šmarnic. — Veličastna skladba, proizvajana od tamošnjega učiteljskega, in častljiva pesem meš. zbora učit. društva sta otvorila zborovanje.

Nato razvije predsednik Požegar slavnostni govor: Ljudska šola pod vodstvom cesarja Franca Jožefa I. — Z l. 1848. se je začela doba vrenja splošnega gibanja za jasnejšo bodočnost. Časopisje je priborilo prostost mnenja in na razne načine so izražali misli, kako izboljšati razne naredbe in zagotoviti pravico družjenja. Tudi štaj. učiteljsko se je začelo živahno gibanje; temu je prednjačilo učiteljsko v Gradcu. Uložila se je peticija, obsegajoč boljše stvarno izobrazbo, boljše 3 letno pripravo za poklice, in tudi, da se učiteljsko upošteva kot državni uradnik in se naj plačuje iz državne blagajnice. Tudi časniki so razmišljali stanovski položaj in se bavili z zgornjimi mislimi. Peticije pa so prihajale iz vseh kronovin in zbralo se je toliko gradiva, da je ministrstvo sklicalo komisijo, ki bi imela izdelati načrt novega lj. š. zakona. Predsedoval je Eduard Feuchtersleben, zdravnik in izborni prijatelj šolstva. A vsa prizadevanja ureditve šol. zakona so bila zaman; po dokončani revoluciji na Ogrskem se je vse popnilo do pomembnega l. 1868. Že 25. maja 1868 je izšla pod ministrom Hasnerjem postava, ki je določila razmerno stališče med cerkvijo in šolo. Država si je prisvojila najvišje nazorstvo in ukazala, da so ljudske šole pristopne vsem veroizpovedavanjem.

Leta 1869. se je sklenil novi šol. zakon dne 14. maja 1869., ki ima sledeče vrline:

1. Učiteljska služba je pristopna vsakemu državljanu brez ozira na vero.
2. Telesna kazen se odpravi in na njeno mesto disciplinarna sredstva.
3. Natančno se je določil učni smoter.
4. povzdignil izobrazbo učiteljskega
5. in se uvedel pouk v realijah, biser vsega zakona.

Protireakcija temu je novela iz l. 1883., ki je skazila lepoto šol. zakona.

Ali iz vsega tega vendarle spoznamo velikanski napredek šolstva, čigar zakone se imamo v prvi vrsti zahvaliti našemu častljivemu vladarju Nj. Veličanstvu Francu Jožefu I., prijatelju in branitelju miru in napredka.

Trikratni vzlik: „Živio“ na milega nam vladarja cesarja Franca Jožefa I. in veličastna himna „Cesarska pesem“ sta zaključila predavanje.

Temu poda tov. Pirkmeier zgodovino Framu s posebnim ozirom na razvoj tamošnje šole in delovanja bivšega učitelja Tomanjka in Šona. Poudarja naklonjenost g. dr. Pavla Turnerja in g. župana Gerta, ki je pozdravil učiteljsko.

Mila pesem zaključila slavnostni del zborovanja.

Temu sledi društveno delo:

1. Izvoli se pripravljalni odbor za zborovanje skupščine „Zaveze“ v Mariboru.

Za častnega predsednika skupščine se naprosi gospod dr. Rosina, odvetnik v Mariboru.

Komite: ravnatelj Nerat, predsednik; Lichtenwalner Franc in Pulček I., odbornika.

2. Delegatom se izvolijo tovariši in tovarišice: Požegar Avgust, Lichtenwalner Matija, Lasbaher Fr., Vodenik Ida, Lavter Josipina, Pirkmajer Marica.

3. K Ganglovemu: „Ljudska šola in kmetiško vprašanje“ se oglasi tov. Vodenik Š.

4. Resoluciji „Lehrerbunda“, da naj prevzame država 50% šolskega bremena, se pridruži.

Na predlog tov. Avg. Hauptmana se sklene zborovati meseca junija v Limbušu (Lembach) ob prvem ali nastopnem četrtku če dopušča vreme.

Marsikatera napitnica in beseda se je govorila raznim delavnim in zasluznim tovarišem in v prilog 40 letnice jubileja šolskega zakona.

Le prenašlo so minile ure veselja in vsak je dejal: Radostno je bilo! M.

Književnost in umetnost.

Jan Legova mladinska knjižnica. I. zvezek. Izdaja in zalaga „Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“. — Andrej Rapè: Dane. Povest za mladino s 4 slikami. — Spis je odlikoval s prvo častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena elegantno vezani knjigi 1 K, s poštnino 16 h več. — Rapetova prelepa povest „Dane“, zajeta iz življenja, pristnega življenja, odvarja to novo književno podjetje. Prepričani smo, da bo naša mladina čitala Rapetovo povest s tistim zanimanjem, kakor ga zasluži to lepo delo. V knjigi je polno zanimivih prizorov, polno otroškemu sreču polnopravne poezije. Vsa čast pisatelju, pa tudi tiskarni, ki je preskrbela knjigo okusno zunanjo obliko. Za tako nizko ceno ni mogoče podati mladini nič lepšega in popolnejšega. Pričakujemo, da se knjiga kar najhitreje razširi med našim mladim svetom. Škoda, da ni knjigi pridejan životopis moža, ki nosi po njem svoje ime.

Politiški pregled.

*** Poslanska zbornica.** Med došlimi ulogami se nahaja nujni predlog posl. Šusteršiča glede bosanske agrarne banke. — Posl. Masaryk je utemeljeval nujnost svojega predloga glede veleizdajniškega procesa. Govornik je opravičeval kompetenco državnega zbora, da se bavi s to stvarjo, zlasti z ozirom na to ker se obdolžuje tudi avstrijske Slovence, celo državne poslance, da so se udeleževali namišljene veleizdajniške organizacije. Masaryk je dokazoval, da v sedanjem procesu ni bil niti formalno niti stvarno pođan dokaz o kaki veleizdajniški organizaciji na jugu države.

*** Avstrijski poslanci potujejo v Bosno.** Več poslancev je naznanilo predsedniku drž. zbora dr. Pattau, da je želja mnogih poslancev, da bi priredili za binkoštno praznike potovanje v Bosno in Hercegovino, da bi sami spoznali razmere in ljudi v novih pokrajinah. Prošili so predsednika, naj stopi tozadevno v dogovor z železniškim ministrstvom in upravo Lloyd zaradi uredbe potovanja. Dr. Pattai je odvrnil, da stori potrebne korake. Tega poučnega potovanja bi se udeležilo udeležiti kakih 200 poslancev.

*** Ožja volitev v spodnještajerskih mestih.** Pri ožji volitvi za deželni zbor v -plošni skupini spodnještajerskih mest je bil minuli petek izvoljen s pomočjo slovenskih glasov socialni demokrat Horvatek. Ta je dobil 3268, nemški nacionalci Kralj pa 2727 glasov.

*** Ustava za Bosno in Hercegovino.** Glasom informacij političnih krogov v Sarajevu bo v kratkem definitivno sestavljen načrt ustave za Bosno in Hercegovino. Ta ustavni statut bo provizorične vrednosti. Iz kompetence deželnega zbora bo izključeno odločevanje o indirektnih davkih, o carinah, monopolih, gradnji železnice in železniških tarifih. Deželni zbor bo imel 91 poslancev, med temi 10 virilistov. Volilni sistem temelji na splošni volilni pravici. Od 72 izvoljenih poslancev bodo imeli Srbi 32, mohamedanci 24 in katoliki 16 poslancev. Vsaka veroizpoved — po kateri se delijo poslanci — izvoli svoje poslance. Virilisti so: 5 muftijev, 4 katol. škofje, 1 grško-istočni metropolit in veliki rabin v Sarajevu. Virilno pravico glasa bo imel nadalje predsednik prizivnega sodišča, odvetniške zbornice, vakufa in predsednik grško-istočnega sveta. — Zbornični poslovnik je sestavljen po poslovniku

mestnega zastopstva dunajskega. Predsednika bo imenoval cesar. Ta načrt ustanovnega statuta bo predložen v odobrenje obema parlamentoma na Dunaju in v Budimpešti, a potem dobi cesarjevo sankcijo. Volitve bodo meseca julija ali avgusta. Deželni zbor bo sklican 1. septembra t. l.: seveda je to odvisno od tega, ako bosta redno poslovala parlamenta na Dunaju in v Budimpešti.

*** K protestantizmu je pristopilo v Celovcu** zadnje dni devet oseb. Agitacijo za pristop oskrbujejo razni nemški-nacionalni politični agitatorji.

*** Dogodki v Turčiji.** V Turčiji so gospodarji položaja Mladoturki, ki obešajo kar po vrsti vse voditelje prejšnje sultanove vlade, ki so na sumu, da so bili v zvezi z revolucijo. Novega sultana Mehmeda V. so že opasali z osmanskim mečem. Stari sultan pa je zaprt v Solunu. Kaj bodo z njim naredili, se ne ve. Ogrorne vsote so našli v njegovi carigradski palači in mu zaplenili vse imetje. Ta človek je uganjal strašne grozovitosti, tako da je še sedanjí sultan, njegov brat, izrekel mnenje, da bi bilo najboljšje, da se ga usmrti. — Baje ga postavijo pred vojaško sodišče. — Trde, da ima vojaška sodnja dokaze v rokah, da je Abdul Hamid nameraval provzročiti klanje v Carigradu.

Jubilejski dar.

Učiteljsko — sebi! G. Ivan Nekerman, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Trstu 5 K, ker se ni mogel udeležiti obnega zbora učiteljskega društva; tov. Fran Lavtičar iz Šmartnega pod Šmarno goro 2 K; tov. Julij Slapšak iz Vodic 2 K; Jakobince iz Ljubljane 2 K; skupaj 13 K; zadnjič izkazanih 624-86 K; doslej darovanih 637-86 K. Bog plati!

Vestnik.

Sankcioniran zakon. Zakon, s katerim se počeni s 1. januarjem t. l. vštevata dve provizorični leti pred prebitim izpitom učne usposobljenosti štajerskemu ljudskošolskemu učiteljskemu v pokojnino, je dobil cesarjevo sankcijo.

Gospod učitelj Anton Smerdelj je priobčil v „Slovenca“ od zadnje sobote sledečo izjavo: „Na razširjajoče se neresnične vesti o mojem (sic!) izstopu iz Učit. tiskarne izjavljam sledeče: Potrjujem, da mi ni tiskarniški upravni svet odpovedal službe, temveč sem to storil sam. Smatral sem ponovno izrečene besede gospoda predsednika L. Jelenca: Ako boš Simona volil, moraš eo epso iz tiskarne, za moralno odpoved.“

Ta izjava ne odgovarja povsem resnici. Res je, da sam rekel gospodu Smerdelju: Če bodeš volil Simona in se vpisal v Slomškarijo, ne boš mogel več ostati v tiskarni. Rekel pa sem te besede šele po njegovi odpovedi, torej jih ni mogel smatrati za moralno (!?) odpoved, ki jo je bil poprej že podal sam. Dostavljam le še, da nimam pravice nastavljanja in odpuščanja pisarniškega osebja sam, temveč upravni svet.

L. Jelenc,
predsednik upravnega sveta
Učiteljske tiskarne.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: Janez Stibler od Sv. Antona na Pohorju; Zupančič in Legat iz Bateč pri Beli peči. Bog plati!

Obdarujte prídne otroke ob sklapu šolskega leta, ob godovnih dneh in drugih prilikah z Rapetovo in Slapšakovo knjižico! Šolska vodstva naj naroče toliko iztisov letos knjižice, kolikor imajo razredov. Če ni letos potrebnega denarja, homo pa upali za prihodnje leto. Lepe knjižice naj gredo hitro med svet.

Tovariše in tovarišice, ki so prirejali roditeljske večere (sestanke), prosimo, da odstopijo dotične referate oziroma predavanja uredništvu „Domačega ognjišča“.

Akademsko društvo „Slovenija“ vabi vse prijatelje društva na večer, ki ga priredi v proslavo svoje 40 letnice na Dunaju v sredo, 26. maja, v spodnjih prostorih društva „Lehrerhaus“, VIII, ob voglu Lange. Josefstrasse. Začetak ob pol 9. zvečer. Prireditve se vrši v skromnem obsegu, ker meni društvo proslaviti svoj jubilej v jeseni in Ljubljani v večjem slogu.

V Čadramljah se priredi v nedeljo, dne 23. maja, popoldne ob 3. uri deseti roditeljski sestanek. Tovarišice in tovariši iz sosedsstva, dobro došli!

Važno za šolske izlete po državnih železnicah. Po veljavnem osebnem tarifu drž. železnice pl. čajo izletniki, nad 20 let stari, samo polovično karto, otroci pod 10 leti pa samo četrt cele karte, tako da pridejo štirje na eno celo. Potem pa pride na vsakih dvest plačujočih izletnikov še en ubožen otrok brezplačno. Ta določba je v veljavi že kaka tri leta, a je malo znana. Muogo je namreč še gospodov železniških uradnikov, ki jim tudi ni znana ta določba, zato se čestokrat dogaja, da ima voditelj izleta pri blagajnici situosti in neprilike. Torej pozor na to določbo!

Slovensko učiteljsko koprsko okraja ima 21. junija t. l. ob 9. uri na uč-